

Robert WOLAŃSKI

Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, Polska

Model kształcenia w Państwowej Straży Pożarnej jako przykład funkcjonowania systemu branżowych centrów kształcenia zawodowego

Założenia projektowanych zmian w kształceniu zawodowym i ustawicznym opracowane zostały przez Departament Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Ministerstwa Edukacji Narodowej z myślą o priorytetowym znaczeniu skutecznej edukacji zawodowej w polityce oświatowej państwa [*Kształcenie zawodowe...* 2010].

Proponowana transformacja ma między innymi na celu elastyczne reagowanie szkolnictwa na potrzeby rynku pracy. Kładzie nacisk w szczególności na wiązanie rzetelnych kwalifikacji nabywanych w drodze kształcenia z wymaganiami pracodawców. Rozwój kształcenia zawodowego ma być zintegrowany z kształceniem ogólnym nabywanym w szkołach zasadniczych i czteroletnich technikumach. Istotnym elementem proponowanych innowacji jest wyodrębnienie w zawodach poszczególnych kwalifikacji, które mogą być potwierdzane w całorocznie funkcjonujących ośrodkach egzaminacyjnych.

Idea „uczenie się przez całe życie” (*life long learning – LLL*) staje się normą. Uzasadnieniem takiego podejścia jest zwiększona dynamika przemian technologicznych w krajach Unii Europejskiej i związana z nią konieczność zmian zawodów i ich systematyczne rozszerzanie (*new skills for new jobs*). Nie można wykluczyć całkowitego zaniku zapotrzebowania rynku pracy na niektóre z nich. Klastyczne formy szkolne stają się w pewnym momencie nierealne w zastosowaniu do uzupełniających kwalifikacje ludzi dorosłych. Przewidywane rozwiązania uwzględniają dochodzenie do kwalifikacji różnymi drogami: w trybie formalnym szkolnym, pozaformalnym (doksztalcenie, doskonalenie i szkolenie) oraz nieformalnym (samouczenie się, doświadczenie uzyskane w pracy).

Analizę zapotrzebowania na kwalifikacje do roku 2010 przeprowadzono przez Komisję Europejską na zlecenie Rady Europejskiej w komunikacie *Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy. Przewidywanie wymogów rynku pracy i potrzeb w zakresie umiejętności oraz ich wzajemne dopasowanie*. Wynika z niej między innymi, że „wymogi w zakresie kompetencji i kwalifikacji znacznie wzrosną we wszystkich zawodach i na wszystkich poziomach zatrudnienia”. Fundamentem funkcjonowania strategii kształcenia dynamicznego jest ścisła współpraca z pracodawcą. Działanie mechanizmów wolnorynkowych wymusza

na pracodawcach optymalizowanie doboru kadr do realizacji procesów produkcyjnych. W założeniu pracownik ma być tak przygotowywany, by zmiany technologiczne nie wymagały wymiany pracowników. Z tego punktu widzenia należy dążyć do sytuacji, w której kadry w dyspozycji winny być szkolone na bieżąco, specjalistycznie i skutecznie, tak by podołały zmianom technologicznym i wymaganiom egzaminacyjnym w ośrodkach egzaminacyjnych potwierdzających kwalifikacje.

Strategia „uczenia się przez całe życie” w powiązaniu z systematycznym rozszerzaniem kwalifikacji ujętych w *Krajowych Ramach Kwalifikacji* (jako odpowiednik *Europejskich Ram Kwalifikacji*) proponowana do wdrożenia przez Radę Unii Europejskiej nie jest rozwiązaniem zupełnie nowym.

Realizowane od kilku lat przekształcenia mające na celu nawiązanie do europejskich tendencji edukacyjnych zgodnie ze Strategią Lizbońską są przykładami wdrażanej obecnie koncepcji. Jednym z nich jest branżowy system kształcenia w zawodach pożarniczych realizowany w szkołach Państwowej Straży Pożarnej. System ten funkcjonuje od wielu lat. Jego fundamentem jest dostosowanie rytmu szkolenia do potrzeb służby.

Ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz o Państwowej Straży Pożarnej wraz z rozporządzeniami ministra spraw wewnętrznych regulują centralnie funkcjonowanie systemu.

Charakterystyczne jest w nim potwierdzanie odrębnie każdej kwalifikacji – niezależnie od trybu w jakim ta kwalifikacja została osiągnięta. W PSP od dawna istnieje dynamiczny, skuteczny i rozwojowy system nauczania pozaszkolnego. Zawody: strażak, technik pożarnictwa, inżynier bezpieczeństwa pożarowego to kolejno nabywane kompleksowo kompetencje. Każdą z nich podsumowuje egzamin i wydawany na jego podstawie dyplom.

W kształceniu w zawodzie technik pożarnictwa w podstawowych przedmiotach zawodowych, tj. wyposażeniu technicznym, taktyce działań gaśniczych, taktyce działań ratowniczych utrzymywany jest ok. 60–70% udział ćwiczeń praktycznych.

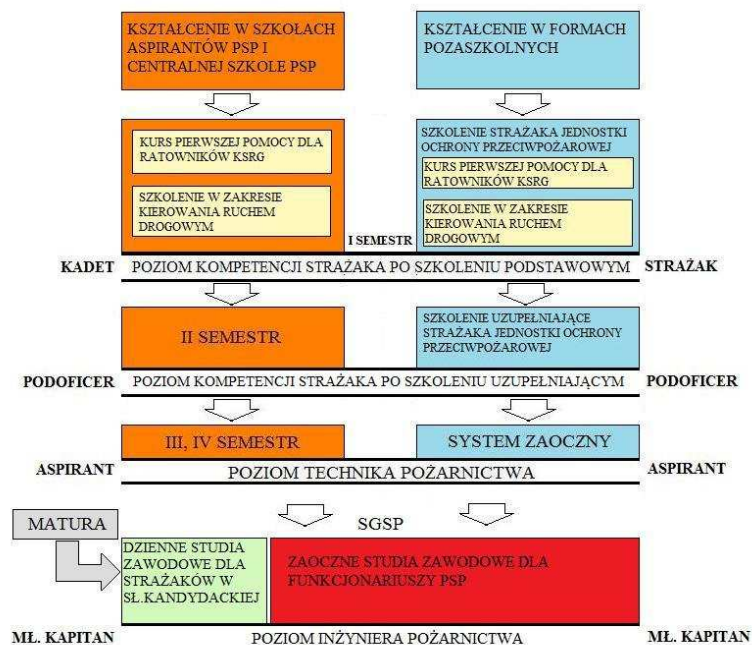
Organizacja form pozaszkolnych kształcenia zawodowego stanowi jeden z nowych priorytetów. Drogą do realizacji jest umożliwianie szkołom prowadzącym kształcenie zawodowe organizowania kursów zawodowych.

W PSP od dawna funkcjonuje model, w którym szkoły stanowią placówki o wielopoziomowym kształceniu, z dużym naciskiem na kształcenie praktyczne w oparciu o poligony i specjalistyczne pracownie przygotowania zawodowego. Praktycznie wszystkie szkoły spełniają dziś ideę kreowaną w przyszłości w kształceniu zawodowym.

Szkoły Państwowej Straży Pożarnej stanowią już dziś placówki o możliwościach i realnym funkcjonowaniu centrów branżowych kształcących:

- Szkoła Główna Służby Pożarniczej – inżynier bezpieczeństwa pożarowego, strażak (etap podstawowy), doskonalenie zawodowe;

- Szkoły Aspirantów i Centralna Szkoła PSP – technik pożarnictwa, strażak (etap podstawowy i uzupełniający), doskonalenie zawodowe;
- Szkoła Podoficerska PSP – strażak (etap podstawowy i uzupełniający), doskonalenie zawodowe;
- Ośrodki Szkolenia w Komendach Wojewódzkich PSP – strażak (etap podstawowy i uzupełniający), doskonalenie zawodowe;

Rys. 1. Schemat systemu kształcenia zawodowego w szkolnictwie zawodowym

Funkcjonowanie trzech zawodów w służbie strażaka, technika pożarnictwa i inżyniera bezpieczeństwa o specjalności bezpieczeństwo pożarowe (inżynier pożarnictwa) umożliwiła skuteczne funkcjonowanie systemu stopni w poszczególnych korpusach. Kandydaci do służby posiadają średnie wykształcenie i sprawność fizyczną na wymaganym poziomie. Ponadto wstępujący na studium stacjonarne szkół aspirantów zdają egzamin wstępny z chemii i fizyki, a kandydaci do SGSP mają za sobą egzamin dojrzałości.

Strażak posiada kwalifikacje do bezpośredniego ratowania zagrożonych ludzi, zwierząt, mienia i środowiska poprzez czynną walkę z pożarami, klęskami żywiołowymi i działania ratownicze w zakresie technicznym, chemiczno-ekologicznym i medycznym. Jego kompetencje nabywane są w toku służby i dwuetapowego szkolenia w systemie skoszarowanym. Pierwszy etap zapewnia możliwość pełnienia służby na stanowiskach dla szeregowych, a drugi na stanowiskach przewidzia-

nych dla podoficerów. Wykonywane czynności ratownicze najczęściej dotyczą funkcji w ramach roty lub zastępu. Ten etap rozwoju dopuszcza również możliwość kierowania w działaniach co najwyżej zastępem.

Technik pożarnictwa posiada kwalifikacje do kierowania działaniem ratowniczym, organizacji i administracji w obrębie jednostek organizacyjnych PSP, zadań szkoleniowych, rozpoznawania zagrożeń (prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych pod nadzorem). Technik pożarnictwa zajmuje w służbie PSP stanowiska w ramach korpusu aspirantów.

Inżynier pożarnictwa przygotowany jest do służby na stanowiskach wymagających gruntownej wiedzy inżynierskiej. Inżynier pożarnictwa zajmuje stanowiska oficerskie związane najczęściej z zarządzaniem, nadzorowaniem i kierowaniem działaniem ratowniczym na wszystkich szczeblach. Posiada kwalifikacje do konstruowania systemów ochrony przeciwpożarowej, prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych, kierowania reagowaniem kryzysowym i innych działań w sytuacjach nadzwyczajnych¹. Studia w zakresie inżynierii bezpieczeństwa pożarowego prowadzi w kształceniu dwustopniowym Szkoła Główna Służby Pożarniczej.

Zawód technik pożarnictwa funkcjonuje od wielu lat i posiada kilka nowelizacji podstaw programowych oraz programów zatwierdzanych w różnych okresach przez stosowne organy.

Wszystkie programy przedmiotowe do roku 2001 opracowane były zgodnie z aktami prawnymi charakterystycznymi dla tego zawodu, zatwierdzone zarówno przez ministra właściwego dla edukacji oraz ministra spraw wewnętrznych. Same programy były kierowane do realizacji przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej (przed rokiem 1991 Komendanta Zawodowej Straży Pożarnej).

Procedura ta jest efektem sytuacji, w której organem prowadzącym szkół uczących w tym zawodzie (Szkoly Aspirantów PSP oraz Centralna Szkoła PSP) jest minister spraw wewnętrznych, a organem nadzorującym minister edukacji narodowej.

Dyplom uzyskany na drodze egzaminu zewnętrznego zobowiązuje Szkoły Aspirantów i Centralną Szkołę PSP do występowania do ministra spraw wewnętrznych o nadanie stopnia PSP młodszego aspiranta. Obecnie funkcjonują w służbie programy przedmiotowe, a ich kształt jest efektem ewolucji podstawy programowej i przemian technologicznych.

Opracowany *Modułowy program nauczania w zawodzie technik pożarnictwa* nie jest wprowadzony, jednak szereg zawartych w nim rozwiązań funkcjonuje w modernizowanych programach.

Konstrukcje wszystkich programów w sferze merytorycznej opierają się na najnowszej podstawie programowej. Uwzględniają szereg specyficznych regula-

---

¹ www.kgpsp.gov.pl

cji charakterystycznych dla służby w Państwowej Straży Pożarnej (i jednostkach ochrony przeciwpożarowej spoza resortu).

Treści kształcenia i osiągnięte kompetencje nawiązują do zawodu strażaka uzyskiwanego w formie kształcenia pozaszkolnego. Ujęcie kształcenia w zawodzie strażaka w układ dwuetapowy sprzyja wzajemnemu dostosowywaniu programowemu zawodów: technik pożarnictwa i strażak jednostki ochrony przeciwpożarowej.

Pierwszy etap to tzw. szkolenie podstawowe strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej (466 godzin lekcyjnych). Szkolenie to realizowane jest równolegle z kursem pierwszej pomocy medycznej dla ratowników Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz kursem kierowania ruchem drogowym (18 godzin lekcyjnych). Ukończenie równoczesne tych szkoleń i potwierdzenie ich egzaminami nadaje absolwentowi kwalifikacje strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej. Jest to pierwsza profesja w drodze rozwoju zawodowego.

Przy konstruowaniu programów (zarówno przedmiotowych, jak i modułowych) jednym z istotnych warunków wynikających ze specyfiki branży jest zamknięcie w pierwszym obszarze kompetencyjnym treści zgodnych programowo z kompetencjami zawartymi w programie szkolenia podstawowego, tak by uczeń w wyniku zakończenia edukacji na tym poziomie (I semestr) osiągnął kwalifikacje właściwe dla poziomu: szkolenie podstawowe strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej.

W wyniku realizacji programu uczeń opanowuje zagadnienia prawne i organizacyjne dotyczące zawodu. Poznaje specyfikę zawodu strażaka, obciążenia wynikające ze służby oraz metody działania w sytuacjach trudnych. Ponadto jest przygotowany do:

- rozpoznawania zagrożeń wynikających z prowadzenia czynności ratowniczo-gaśniczych w budynkach,
- wykonywania podstawowych czynności ratowniczych podczas akcji chemicznych i ekologicznych, wypadków komunikacyjnych, katastrof budowlanych, powodzi i innych miejscowych zagrożeń.

W wyniku realizacji programu uczeń powinien umieć:

- charakteryzować i obsługiwać sprzęt do ograniczania rozlewisk, ratownicze zestawy hydrauliczne i pneumatyczne, sprzęt mechaniczny, oświetleniowy i burzący,
- prowadzić działania gaśnicze w rocie,
- prowadzić ewakuację,
- prowadzić korespondencję radiową.

Uczeń w czasie realizacji opanowuje również umiejętności związane z kierowaniem ruchem drogowym i udzielaniem pierwszej pomocy medycznej. Zdaje również egzamin końcowy i otrzymuje świadectwo ukończenia szkolenia podstawowego.

Uprawniony jest do wykonywania zawodu strażaka na stanowiskach pracy przewidzianych dla szeregowych Państwowej Straży Pożarnej.

Program II semestru (w strukturze modułowej to moduł „Uzupełnienie podstaw zawodu strażaka”) to treści zawodowe zawierające tradycyjne przeszkolenie podoficerskie w obecnym formalnym ujęciu noszące nazwę „Szkolenia uzupełniającego strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej”.

Celem kształcenia na tym poziomie jest przygotowanie ucznia do:

- prowadzenia zajęć edukacyjnych w jednostkach realizujących działania ratownicze w ramach zadań samodoskonalenia zawodowego,
- wykonywania działań ratowniczych w stanach nadzwyczajnych zagrożeń.

W wyniku realizacji programu uczeń powinien umieć:

- charakteryzować i obsługiwać ratowniczy sprzęt ewakuacyjny, agregaty, sprzęt do uszczelniania i usuwania substancji niebezpiecznych,
- wykorzystywać techniki ratownictwa i ewakuacji z wysokości,
- obsługiwać ratowniczy sprzęt mechaniczny,
- charakteryzować sposoby podawania wody pompami pożarniczymi i liniami węzowymi,
- charakteryzować sprzęt ochrony dróg oddechowych i przeprowadzać jego kontrolę,
- charakteryzować trening w komorze dymowej,
- charakteryzować i przygotować ubrania chroniące przed chemikaliami,
- przeprowadzać obsługę codzienną pojazdów pożarniczych i sprzętu silnikowego.

Uczeń nabywa również umiejętności:

- kierowania zastępem podczas działań ratowniczo-gaśniczych,
- sporządzania informacji ze zdarzenia,
- dostarczania wody na duże odległości.

Uczeń zdaje egzamin końcowy i otrzymuje świadectwo ukończenia szkolenia uzupełniającego. Ocena osiągnięć ucznia w semestrze I i II powinna być zbieżna z wykazem ocen zamieszczonym na świadectwie ukończenia szkolenia podstawowego i uzupełniającego.

Ukończenie pierwszych dwóch semestrów, lub w systemie modułowym modułów uprawnia ucznia do wykonywania zawodu strażaka na stanowiskach pracy przewidzianych dla podoficerów Państwowej Straży Pożarnej. Przerwanie nauki po pierwszym roku nie eliminuje ucznia. Może on podjąć służbę w jednostce ochrony przeciwpożarowej z zachowaniem kompetencji nabytych w szkole. Program modułu „Techniczne doskonalenie zawodowe” zawiera jednaście jednostek modułowych, obejmujących treści zawodowe, odpowiada realizacji zajęć programowych III i IV semestru. Celem kształcenia jest przygotowanie ucznia do:

- wykorzystania sprzętu i oprogramowania informatycznego wspomagającego realizację zadań służbowych,
- aktywności na rynku pracy oraz kształtowania postaw przedsiębiorczych,
- rozpoznawania i charakteryzowania urządzeń przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego, instalacji sygnalizacyjno-alarmowych oraz stałych urządzeń gaśniczych.

W wyniku realizacji programu modułu uczeń powinien umieć posługiwać się językiem obcym w procesie komunikacji zawodowej.

W wyniku realizacji programu modułu uczeń poznaje:

- zagadnienia oceny zagrożenia pożarowego budynków, zakres stosowania technicznych systemów zabezpieczających, wymagania dla obiektów budowlanych, metody zapobiegania powstawaniu zagrożeń oraz zasady przeprowadzania czynności kontrolno-rozpoznawczych;
- podstawowe zagadnienia mechaniki oraz rysunku i dokumentację techniczną;
- podstawowe wielkości i prawa termodynamiki oraz właściwości środków gaśniczych, neutralizatorów, sorbentów i dyspergentów.

W wyniku realizacji programu uczeń powinien umieć:

- przeprowadzać badania, kontrolę oraz przeglądy sprzętu pożarniczego i wykonywać czynności ratownicze z kosza drabiny lub podestu hydraulicznego;
- kierować sekcją podczas działań gaśniczych, wypadków komunikacyjnych, akcji chemicznych, ekologicznych i budowlanych.

Uczeń zapoznaje się i wykonuje zadania związane z działalnością operacyjną komend Państwowej Straży Pożarnej oraz nabywa umiejętności w zakresie kierowania pojazdami samochodowymi. Program modułu 315[02].Z4 „Praktyka zawodowa” zawiera dwie jednostki modułowe obejmujące treści zawodowe. W programach o strukturze przedmiotowej praktyka to przedmiot realizowany przez cały czas trwania nauki w szkole. Podczas praktyki zawodowej uczeń ma opanować wykonywanie obowiązków zawodowych podczas pełnienia służby. Praktykę zawodową uczeń odbywa w jednostce ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej oraz w komendzie miejskiej/powiatowej Państwowej Straży Pożarnej. W ramach kształcenia uczeń wykonuje również dodatkowe zadania służbowe wynikające z charakteru szkoły, np.: służba w szkolnej jednostce ratowniczo-gaśniczej oraz służba wewnętrzna. Semestr III i IV przygotowują słuchacza do uzyskania pełnych kwalifikacji w zakresie zawodu technika pożarnictwa. Opisane powyżej kształcenie jest charakterystyczne dla kształcenia młodzieży w ramach dwuletniego studium policealnego.

Strażacy pełniący służbę w jednostkach ochrony przeciwpożarowej mają możliwość rozszerzania kwalifikacji w systemie szkolnym charakterystycznym dla kształcenia dorosłych (szkoła dla dorosłych). Uzyskane kwalifikacje w for-

mach pozaszkolnych w zawodzie strażak umożliwiają ubieganie się o wstąpienie do tzw. Zaocznego Studium Aspiranckiego.

Obejmuje ono treści realizowane w szkole systemu dziennego na semestrach III i IV. Praktyka zawodowa jest realizowana podczas pełnienia służby. Ukończenie tego studium pozwala na przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik pożarnictwa. Specyfika służby decyduje o tym, że na ten rodzaj szkolenia kandydaci są kierowani przez przełożonych (właściwego komendanta wojewódzkiego). Uwzględniane są potrzeby kadrowe jednostki organizacyjnej bieżące i perspektywiczne oraz możliwości awansu w stopniu kandydata. Ponadto kandydat zobowiązany jest uzyskać wynik pozytywny egzaminu przeprowadzanego przez szkołę w formie pisemnej.

Specyfiką kształcenia dorosłych w pożarnictwie jest brak możliwości wstąpienia do Studium osób niebędących pracownikami jednostki ochrony przeciwpożarowej i nie posiadających kwalifikacji w zawodzie strażaka. Praktyka zawodowa jest realizowana podczas pełnienia służby w macierzystej jednostce ochrony przeciwpożarowej.

Praktyka zawodowa dla studium dziennego realizowana jest poprzez wprowadzanie uczniów do czynnych działań ratowniczych na możliwie wczesnym stadium rozwoju zawodowego.

Już nabycie pierwszych uprawnień ratowniczych pierwszym semestrze umożliwia optymalne kształtowanie postaw zawodowych. Uczniowie szkoły już w drugim semestrze nauki co czwarty dzień (system 24/72 h) pełnią służbę realizując czynności zawodowe w zastępach zgodnie z kwalifikacjami strażaka z przeszkoleniem podstawowym. Jednym z przykładów jest realizacja praktyki w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. W strukturze SAPSP w Krakowie funkcjonuje szkolna jednostka ratowniczo-gaśnicza szkolna z rejonem chronionym zamieszkałym przez ok. 133 tys. mieszkańców. System organizacji służby polega na obsadzeniu stanowisk dowódczych w zastępach i operatorów sprzętu specjalistycznego zawodową kadrą z kwalifikacjami pedagogicznymi, a stanowisk w zastępach praktykantami na różnych poziomach kwalifikacji. Służba w jednostce wymaga pełnych kwalifikacji podstawowych, a po drugim semestrze podoficerskich na bazie szkolenia uzupełniającego. Taki system kształcenia zapewnia dodatkowo możliwość współfinansowania przez ucznia edukacji. Uczeń pracuje jak każdy strażak w PSP, a pomiędzy służbami uczy się. Pieniądze wydane przez budżet na jego edukację równocześnie pokrywają dużą część kosztów zabezpieczenia obszaru chronionego.

Uczniowie w trakcie edukacji często zdobywają dodatkowe kwalifikacje charakterystyczne dla służby, nie objęte programem nauczania. Są to najczęściej kwalifikacje techniczne (np. UDT) i ratownictwa specjalistycznego (ratownictwo wodne, wysokościowe i inne).

Kolejnym elementem w drodze rozwoju zawodowego jest realizowane dla pracowników ochrony przeciwpożarowej Zaoczne studium inżynierskie Szkoły Głównej Służby Pożarniczej. Absolwent szkoły aspirantów, *technik pożarnictwa* posiadający maturę ma możliwość studiowania i nabywania kwalifikacji inżynierskich w zawodzie *inżynier bezpieczeństwa* o specjalności *inżynieria bezpieczeństwa pożarowego*. Studia te stanowią klasyczne studia inżynierskie I stopnia zakończone obroną pracy inżynierskiej. Ukończenie studiów umożliwia uzyskanie pierwszego stopnia oficerskiego, pełnienie służby na stanowiskach oficerskich związanych z kierowaniem działaniem ratowniczym oraz bezpośrednim prowadzeniem czynności kontrolno-rozpoznawczych.

Studia stacjonarne w SGSP może podjąć każdy młody człowiek na zasadach ogólnych charakterystycznych dla rekrutacji na studia wyższe techniczne. Ponadto winien z wynikiem pozytywnym przejść test z wychowania fizycznego i badania lekarskie.

W proces dydaktyczny, podobnie jak w przypadku kształcenia w Szkole Aspirantów – wkomponowana jest służba w PSP, tzw. okres kandydacki. Student-podchorąży pełni przez okres studiów służbę w systemie skoszarowanym. Studiuje wg programu opartego na *Standardach studiów inżynieria bezpieczeństwa pożarowego*. W trakcie studiów pełni służbę w szkolnej jednostce ratowniczo-gaśniczej i zdobywa kompetencje konieczne do jej realizacji.

Studia pierwszego stopnia kończy obroną pracy inżynierskiej. Zakończenie wieńczy promocja oficerska i uzyskanie pierwszego stopnia oficerskiego.

Studia drugiego stopnia, magisterskie realizowane przez SGSP również w systemie pozwalają rozszerzyć jeszcze bardziej wachlarz kompetencyjny.

Literatura

Kształcenie zawodowe i ustawiczne – założenia proponowanych zmian (2010), Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa.

Modułowy program nauczania w zawodzie technik pożarnictwa 315[02].

Program nauczania w zawodzie technik pożarnictwa-studium dzienne (2001), Warszawa.

Program nauczania w zawodzie technik pożarnictwa-studium zaoczne (2001), Warszawa.

www.kgpsp.gov.pl.

Streszczenie

Przekształcenia mające na celu nawiązanie do europejskich tendencji edukacyjnych zgodnie ze Strategią Lizbońską są przykładami wdrażanej obecnie koncepcji. Jednym z nich jest branżowy system kształcenia w zawodach pożarniczych realizowany w szkołach Państwowej Straży Pożarnej. System ten funk-

cjonuje od wielu lat. Jego fundamentem jest dostosowanie rytmu szkolenia do potrzeb służby.

Słowa kluczowe: system edukacji zawodowej, kształcenie zawodowe strażaków.

PSP's education system as example of trade system of professional education centres

Abstract

Transformation having in view connexion to European educational tendencies peaceably with Lisbon's Strategy they exemplify initiated conception at present. The of education in the fires-contests realized at schools of countries fire brigade trade system is one of them. System this has functioned for many years. The adaptation to needs of service rhythm of training is his foundation.

Key words: professional education system, education of fireman.